

Сайтът **desebg.com** публикува цялото законодателно решение на парламента на Федерална република Германия за удължаване на възприетата след Обединението на страната (1990) лустрация, забраняваща щатни и нещатни сътрудници на източно германската Държавна сигурност, известна като ЩАЗИ, да заемат ръководни длъжности. Това е деветата поправка на германския закон за отварянето на архивите на ЩАЗИ, приета в края на месец септември 2019 г. Според нея е удължаването на действието на лустрацията ще е в сила 2030 година. Подчертано е, че няма алтернатива на закона и ако неговото действие не бъде удължено, то няма да може да бъде извършена проверка за принадлежност към ЩАЗИ. Текстът е препечатан от страницата на българската [Комисия по досиетата](#), където е публикуван за първи път. Заглавието на публикацията е на **desebg.com**.

.

Девети Закон за изменение на Закона за документите на Държавна сигурност в Германия

Достъпът до документите на Държавна сигурност като завоевание на Мирната революция 1989/ 1990 има съществено значение за преосмислянето и превъзможването на периода на диктатура на ГЕСП. Всеобщият интерес към достъпа до досиетата на Държавна сигурност продължава и намира своя израз във големия брой искания за достъп и преглед на досиета, отправяни и в наши дни. По-специално действащата до 31.12.2019 възможност за преглед и проверка на документите на ДС имаше голямо значение за изграждането на демократични структури в периода след Обединението на Германия и за създаване на доверие в почтеността на лица, заемащи високи и значими

Защо Бундестагът реши да удължи лустрацията на агентите на ЩАЗИ до 2030 г.

Написано от Държавна сигурност.com
Четвъртък, 31 Октомври 2019 21:49

политически или обществени постове.

Събраният практически опит показва, че и в наши дни обществената потребност от проверка на определени групи лица относно сведения за дейност в полза на Държавна сигурност продължава неизменно да е налице и ще съществува и в бъдеще. Продължават да се подават значителен брой заявления, в отговор на които се стига и в наши дни, както и в миналото, до разкриване и оповестяване на информация за извършвана в миналото дейност за Държавна сигурност.

Политическият и обществен дискурс по темата продължават да съществуват, особено във връзка с и по повод предстоящия 30-годишен юбилей на падането на Берлинската стена и на Обединението на Германия. За да се засили и укрепи доверието на гражданите в обществените институции и в лицата, които заемат високи и обществено значими постове, прозрачността продължава да е необходима предвид значението ѝ за преосмислянето и превъзможването на беззаконията на режима на Германската единна социалистическа партия (ГЕСП).

Изтичащата на 31 декември 2019 година правна уредба, регулираща проверката на определени групи лица, заемащи отговорни и значими политически или обществени постове относно извършвана от тях щатна или нещатна дейност за Държавна сигурност, се удължава до 31.12.2030 година.

Член 1

Изменение на закона за документите на Държавна сигурност

Законът за документите на Държавна сигурност в редакцията си, публикувана на 18. февруари 2007 (Федерален държавен вестник I стр. 162), чието последно изменение е направено с Член 5 алинея 5 на закона от 10. март 2017 (Федерален държавен вестник I стр. 410), се изменя както следва:

1. В § 20 ал. 3 изречение 1 годината „2019“ се заменя с „2030“.

2. В § 21 ал. 3 изречение 1 годината „2019“ се заменя с „2030“.

Член 2

Влизане в сила

Този закон влиза в сила в деня на публикуването му.

Основания

Обща част

I. Цели и необходимост на законовите определения

Необходимостта от изменение на Закона за документите на Държавна сигурност (ЗДДС) произтича от изтичане на законоустановените срокове за преглед на документите и от продължаващото значение на възможностите за преглед на документите на Държавна сигурност за целите на изследването, преработването и преосмислянето на периода на диктатура на ГЕСП.

Възможността за преглед и проверка на определени групи от лица преди всичко на държавна и обществена служба и на мандатни изборни длъжности относно извършвана от тях в миналото щатна или нещатна дейност за службите на Държавна сигурност се прекратява съгласно действащата законова уредба на 31. Декември 2019.

Законът за документите на Държавна сигурност предвижда понастоящем използването

Защо Бундестагът реши да удължи лустрацията на агентите на ЩАЗИ до 2030 г.

Написано от Държавна сигурност.com
Четвъртък, 31 Октомври 2019 21:49

на документите на Държавна сигурност за проверка на определени групи лица, които заемат и осъществяват дейност на обществено значими постове, относно извършвана от тях щатна или нещатна дейност за службите на Държавна сигурност. Тази възможност за проверка съгласно § 20 ал. 1 точка 6 и § 21 ал. 1 т. 6 ЗДДС се прекратява съгласно § 20 ал. 3 и § 21 ал. 3 ЗДДС на 31.12.2019.

Достъпът до документите на Държавна сигурност като завоевание на Мирната революция 1989/ 1990 има съществено значение за преосмислянето и превъзможването на периода на диктатура на ГЕСП. Всеобщият интерес към достъпа до досиетата на Държавна сигурност продължава и намира своя израз във големия брой искания за достъп и преглед на досиета, отправяни и в наши дни.

Също така общественият интерес към дейността на Федералния комисар по въпросите на документите на Държавна сигурност на бившата ГДР (ФКДДС) и към архива на документите на Държавна сигурност не е намалял и продължава да е предмет на политически дискурс (срв. Решението на Германския Бундестаг „За последователно продължаване работата по преосмислянето и превъзможването на историческия период на диктатурата на ГЕСП“, Публикация на Бундестага 18/8705).

Съществена част на дейността по преосмислянето и превъзможването на периода на диктатурата на ГЕСП е изтичащата на 31.12.2019 възможност за преглед на документите. Тя е важно средство за осигуряване на прозрачност относно щатната или нещатна дейност на лица на издигнати и политически или обществено значими постове за службите на Държавна сигурност и за изграждане на доверие на гражданите към обществените институции.

Обстоятелството, че на тази възможност все още се придава голямо обществено значение, се доказва и с Решението на Бундесрата (Федералния съвет) за необвързване със срокове на Законите за поправяне и компенсиране на беззаконията на режима на ГЕСП, Публикация на Бундесрата 743/17.

Вземайки предвид обстоятелството, че и до днес множество хора страдат от последиците от репресиите на Държавна сигурност в бившата ГДР, в решението на Бундесрата се констатира обществената необходимост от перманентна възможност за преглед на документите.

По отношение на изтичането на срока на възможността за преглед и проверка на документите на Държавна сигурност до 31. декември управляващите партии се обединиха около становището, възможността за преглед на документите за установяване на щатна или нещатна дейност за органите на Държавна сигурност на лица, заети в общественния сектор да бъде продължена до 31. декември 2030 година.

II. Съдържание и същност на проектозакона

Изтичащият на 31.12.2019 срок на действие на законовите разпоредби относно проверката на посочените в § 20 ал. 1 т.6 и § 21 ал. 1. Т. 6 на Закона за документите за Държавна сигурност лица, които заемат издигнати или политически и обществено значими постове, относно тяхна щатна или нещатна дейност за Държавна сигурност се удължава до 31.12.2030.

III. Алтернативи

Няма такива. Без удължаването на срока за проверка относно извършвана щатна или нещатна дейност за Държавна сигурност проверката на посочените в § 20 ал. 1 т.6 и § 21 ал. 1. Т. 6 на Закона за документите за Държавна сигурност няма да е възможен след 31. декември 2019 година.

IV. Законодателна компетентност

Законодателната компетентност за изменението на Закона за документите на Държавна сигурност, който беше създаден съгласно разпоредбите на Приложение I глава I Област на приложение Б Раздел II номер 2 буква б към Договора за обединение на Германия от 31.08.1990 (Федерален държавен вестник 1990 II стр. 885) и чл. I на Допълнителното споразумение към Договора за обединение на Германия (Федерален държавен вестник 1990 II стр. 1239), произтича от природата на правната материя като неписана законодателна компетентност на Федералната република.

Правните норми, регулиращи достъпа до архивите, създадени от Министерството за държавна сигурност като централно организирана тайна полиция в Германската демократична република и които са преминали към Федерална република Германия, могат да бъдат създадени само от федералното законодателство.

V. Съвместимост с правото на Европейския съюз и с международноправните договори

Законопроектът е съвместим с правото на Европейския съюз и с международноправните договори, по които Федерална република Германия е страна.

VI. Правни последици от закона

1. Опростяване на правни и административни процедури

Сроковете на действие на съществуващите правни разпоредби относно прегледа и проверката на документите на Държавна сигурност, посочени в § 20 ал. 1 т. 6 и § 21 ал. 1. Т. 6 на Закона за документите за Държавна сигурност се удължават. От това не произтича опростяване на правни и административни процедури.

2. Аспекти на устойчивостта

Законопроектът е изработен при съблюдаване на шестте принципа и 38 области на Германската стратегия за устойчивост и е съвместим с тях. Чрез удължаване на сроковете на действие на съществуващите правни норми относно възможността за преглед и проверка на документите на Държавна сигурност се укрепва възможността за по-нататъшни анализ и преосмисляне на периода на диктатурата на ГЕСП и по този начин по-специално се укрепва доверието на гражданите към обществените институции в една функционираща правова държава.

3. Бюджетни разходи без разходите по изпълнението

От удължаването на възможността за преглед и проверка на документите не възникват допълнителни бюджетни разходи за Федералната република, федералните провинции и общините с изключение на разходите по изпълнение на закона.

4. Разходи по изпълнението

За гражданите и икономиката на страната не възникват разходи по изпълнението на закона.

Чрез удължаването на сроковете на възможността за проверка на документите на Държавна сигурност разходите по изпълнение на закона, основани на съществуващата и до момента възможност за преглед и проверка на документите, първоначално ще продължат да възникват в установения и до момента обем, като варират най-общо в зависимост от броя заявления за преглед и проверка на документи, който не може да бъде точно прогнозиран, и по тази причина не могат да бъдат точно определени.

Обаче кръгът на лицата, относно които са фактически възможни преглед и проверка на документите на Държавна сигурност, постепенно ще намалее вследствие пенсионирането на тези лица; предвид изтеклото време и произтичащото от това обстоятелство намаляване на броя на лицата, които фактически попадат в кръга на онези, за които е възможен преглед и проверка на документи в архивите на Държавна сигурност, се предвижда разходите по изпълнението да намалее, като стойността на това намаляване не е възможно да се определи предварително.

Увеличение на разходите вследствие на удължаване на срока на действие на съществуващите правни норми не следва да се очаква, имайки предвид кръга от хора, за които тези норми са приложими, и развитието на броя на случаите на подадени заявления за преглед през последните години. Доколкото броят на заявленията за преглед в архивите зависи също и от фактори като продължителност на мандатите на административни и изборни постове или големи спортни събития като например Олимпийски игри, той може да варира в определен диапазон.

Броят на проверките в архивите, извършени и регистрирани на основание на съществуващите и действащи до настоящия моменти текстове на § 20 ал. 1 т.6 и § 21 ал. 1. Т. 6 на Закона за документите за Държавна сигурност, възлиза на 1481 прегледа през 2016 година, 806 прегледа през 2017 година и 798 прегледа през 2018 година.

Няма изменение или отпадане на съществуващите до момента задължения за даване на информация, също така няма въведени нови задължения за даване на информация.

5. Други разходи

Други разходи, като допълнителни разходи за икономиката, разходи за системите за социално осигуряване или въздействия върху нивото на цените, особено върху нивото на потребителските цени, не се очакват.

6. Други последици от закона

Въздействия върху потребителите, както и въздействия, свързани с равнопоставеността или демографски въздействия не се очакват.

VII. Определяне на срок; оценка

Вземайки под внимание особеностите на един по-нататъшен период от време, се извършва ново определяне на срок на действие на възможността за преглед и проверка на документите на Държавна сигурност до 31.12. 2030.

Не е предвидено извършването на отделно оценяване.

В. Особена част

Към член 1 (Изменение на Закона за документите на Държавна сигурност)

Към точка 1

С изменението на закона възможността за преглед и проверка на документацията за извършване на справка по отношение на посочените в § 20 ал. 1 т.6 лица се удължава за пореден път до 31.12. 2030.

Възможността за проверка и преглед на документите на Държавна сигурност, чийто срок на действие изтича на 31.12.2019, първоначално беше съществена за изграждането на демократични структури в периода след обединението на Германия. Но от последното изменение на нормите, регулиращи възможността за преглед и проверка на документите, извършено с Осмия закон за изменение на Закона за документите на Държавна сигурност от 22.12.2011 се установи в практически аспект, че тези правни норми продължават да са необходими и уместни във връзка с работата по анализа, преосмислянето и преодоляването на последиците от беззаконията на режима на ГЕСП.

Те имат съществено значение за създаването и запазването на доверието на гражданите в обществените институции и в почтеността на лицата, заемащи отговорни и политически и обществено значими постове. Определящо в този случай е създаването на прозрачност и разкриването на извършвана в миналото щатна или нещатна дейност за службите на Държавна сигурност, и с това и днешното отношение към такава дейност в миналото, нейните анализ, преосмисляне и превъзможване.

ЗДДС регулира предимно предоставянето на информация. Други следствия от действието на закона, по-специално до каква степен от разкриването на тези сведения произтичат служебни или трудово правни последици, се определят индивидуално след преглед и анализ на всеки конкретен случай.

Продължават да се подават значителен брой заявления, в отговор на които се стига и в наши дни, както и в миналото, до разкриване и оповестяване на информация за извършвана в миналото дейност за Държавна сигурност. През изминалите пет години от 2014 година ежегодно на основание на § 20 ал. 1 т.6 и на § 21 ал. 1 т.6 ЗДДС се подаваха между 798 и 2916 заявления за извършване на преглед и проверка в архивите на ДС. При това особено често се извършваше проверка на основание подадени заявления за членове на парламентите и на представителни органи на общините.

При анализ на броя на заявленията става ясно, че създаването на прозрачност е важна потребност и задача пред тези органи. Така например през 2019 година се провеждат многобройни общински избори и изборите за провинциален парламент във федералните провинции Бранденбург, Саксония и Тюрингия. От досегашния опит става ясно, че е налице съществена нужда от възможността за преглед и проверка на документация в архивите на ДС и на свързаното с нея осигуряване на прозрачност. Очаква се, че и в бъдеще тази потребност ще продължи да съществува.

Преди това, че за лица, които до 12. януари 1990 не са имали навършени 18 години, не се извършва проверка в архивите на ДС, проверките за хора, заемащи позиции в обществения сектор, намаляват, като това се отнася особено за новопостъпили служители в началото на трудовия си стаж. Тъй като ръководни позиции се заемат обикновено в по-късен етап от трудовата кариера, за проверката на лица на високи и обществено значими постове все пак е налице съществена реална сфера на приложение.

Във връзка с и по повод предстоящия 30-годишен юбилей на падането на Берлинската стена и на Обединението на Германия отново стана ясно, че политическият и обществен дискурс по темата продължават да съществуват. Както сочи и събраният опит със законите за реабилитация, множество хора и до ден-днешен за засегнати от дългосрочните последици на репресиите от органите на Държавна сигурност.

Вземайки под внимание практическия опит, но и с оглед особеностите на един по-нататъшен период от време, в рамките на цялостното разглеждане на проблема доминира потребността от прозрачност за укрепване на доверието в обществените институции, така че е налице повод за удължаване на срока на възможността за преглед и проверка на архивите на ДС.

Защо Бундестагът реши да удължи лустрацията на агентите на ЩАЗИ до 2030 г.

Написано от Държавна сигурност.com
Четвъртък, 31 Октомври 2019 21:49

Към член 2 (Влизане в сила)

Съгласно съществуващата към момента правна уредба възможността за проверка и преглед на определени групи лица относно извършвана от тях щатна или нещатна дейност за службите на Държавна сигурност се преустановява на 31.12.2019.

Правната норма регулира влизането в сила в деня след оповестяването ѝ, така че срокът на действие на възможността за извършване на преглед и проверка в архивите на ДС се удължава до 31. декември 2030 година.